

Nr 110.

Av herr **Nilsson, Bror, m. fl.**, om utredning angående åtgärder för bevarande av den kvinnliga ungdomen åt hemmen.

Befolkningskommissionens avgivna betänkanden ha givit en skrämmande bild av tillståndet inom viktiga områden av vårt folks liv. Vid begründandet av befolkningsfrågans många olika sidor är det en sak, som träder i förgrunden, och som man måste erkänna hittills blivit försummad, och det är kvinnornas uppfostran för sitt höga kall såsom maka och moder.

Hemmets betydelse såsom den fundamentala grundvalen för samhällets bestånd torde allmänt vara erkänd, men det kan däremot icke sägas att samhället dragit konsekvenserna av denna sanning genom att på bästa möjliga sätt vårda sig om hemkvinnorna och deras utbildning.

Vad har samhället t. ex. under gångna tider gjort för att underlätta en fattig arbetare- eller bondhustrus kamp inom hemmet, där hon ensam haft att taga vårdsnaden om man och ofta många barn? Den prestation hon utfört har dock varit mera krävande än någon annans och nu efteråt förstå vi även, hur betydelsefull den ur samhällssynpunkt varit. En sådan försummelse av en nations förnämsta folkmaterial bör icke längre få förekomma.

Kvinnokraftens tillgodogörande på olika områden i samhället har tvivelsutan varit till gagn, men farorna härav äro också tydliga. Särskilt framträdande bliva dessa om den unga kvinnan alltför tidigt ryckes bort från hemmets miljö och moderns fostrande inflytande. Industriellt arbete i kvava fabriker under maskinernas hetsande jäkt torde även i betydande utsträckning ha en högst menlig inverkan på de unga kvinnornas hälsa. Det är att hoppas att den utredning, som nu pågår angående arbetarskydd, skall finna utvägar att hindra kvinnans alltför tidiga användning inom sådana verksamhetsgrenar, som kunna menligt inverka på hennes utveckling till en sund hemkvinna och moder.

Tidens allmänna utveckling har medfört att kravet på en husmoders skicklighet och ekonomiska insikt avsevärt ökats. Därför är också en utbildning för kallet mera nödvändig än förr. Det låge intet orimligt uti att såsom kvinnlig värnplikt kräva av varje ung kvinna att hon tillägnar sig de mest elementära insikterna i ett hems skötsel och barns vård. En utredning av hithörande spörsmål vore utan tvivel av behovet påkallad.

Vid landsbygdens avfolkning, för vilket problem befolkningskommissionen avgivit ett särskilt betänkande, är det anmärkningsvärt att kvinnan går i täten. Sålunda finnes i de flesta landsbygdskommuner ett betydande underskott på kvinnor, under det att städer och samhällen hava ett lika betydande överskott.

Statsmakternas uppmärksamhet har sedan flera år varit riktad på detta problem. Tyvärr har befolkningskommissionen icke framlagt några positiva förslag, ägnade att avhjälpa den redan nu befintliga bristen på arbetare, såväl manliga som i ännu högre grad kvinnliga vid jordbruket. Detta är att beklaga, ty företeelsen är så allvarlig att den fordrar snabba och kraftiga åtgärder. Bristen på kvinnlig arbetskraft vid jordbruket är nu sådan att tusentals husmödrar i jordbrukarhemmen digna under en arbetsbörda så stor, att de i förtid bliva kroppsligt utslitna och själsligt nedbrutna. Vid inträffad sjukdom eller barnsbörd saknas ofta möjligheter att uppbringa kvinnlig hjälp. De unga kvinnorna synas med oemotståndlig kraft dragas till städer och samhällen, vilka i deras inbillning och kanske även i verkligheten framstå såsom lockande och givande bättre utkomstmöjligheter med mindre arbete och kortare arbetstid samt rikliga tillfällen till nöjen och förströelser.

Den verkliga orsaken till denna de unga kvinnornas inställning är kanske svår att angiva, ofta träffar hon sitt yrkesval vid så unga år att hennes förstånd ännu icke nått tillräcklig mognad. Bristen på bekvämligheter i hemmen och tillfällen till förströelser torde även medverka. I dessa avseenden pågår emellertid, icke minst genom statsmakternas åtgöranden en förändring till det bättre. Det torde också vara klart att alla de förhållanden, som äro ägnade att gynnsamt påverka den ekonomiska utvecklingen vid jordbruket och på landsbygden, skola bidra till att kvinnorna lättare kvarstanna därstädes. Det borde emellertid kunna förväntas att om de unga kvinnorna finge stanna i sina hem på landet till 18 à 20 årsåldern och därunder erhålla insikt i lanthemmets skötsel och ekonomi, de sedan vore mera villiga att kvarstanna.

Man kunde också tänka sig att den unga kvinnan, sedan hon i hemmet erhållit praktisk utbildning, erhöle möjlighet att genomgå en fri kurs i någon husmodersbetonad ungdomsskola. Det bör här betonas att vi icke tänka oss detta anordnat såsom någon tvångsbetonad arbetstjänst eller dylikt.

Med anledning av vad vi sålunda anfört få vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående åtgärder för bevarande av den kvinnliga ungdomen, särskilt landsbygdens, åt hemmen, för unga kvinnors utbildning i huslig ekonomi och barnavård samt för skydd mot de faror till hälsa och livsriktning, som arbetet inom vissa industrier för dem medföra.

Stockholm den 21 januari 1939.

B. A. Nilsson.

Joh. Friggeråker.

Wiktor Egnell.

Ernst Eskhult.

Ivar Persson.